

ET INNBLIKK I HUNNDALENS LOKALSAMFUNN

RAPPORT

GJØVIK KOMMUNE

August 2022

Innhold

1	Innledning.....	3
1.1	Bakgrunn og hensikt med innsiktsarbeidet.....	3
1.2	Kort historie om Hunndalen	3
2	Innhenting av informasjon om problemområder, behov og muligheter i Hunndalen	4
2.1	Foreliggende dokumenter	4
2.1.1	Innbyggerundersøkelsen (2022).....	4
2.1.2	Ungdata (2021).....	6
2.2	Kvalitativ intervjuundersøkelse (2022).....	6
2.2.1	Politiet	7
2.2.2	HAFU.....	8
2.2.3	Frivillighetssentralen	11
2.2.4	SLT – Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende arbeid	12
2.2.5	Flerkulturell kvinneforening	14
3	Oppsummering.....	16
3.1.1	Oppsummering fra intervjuene.....	16
3.1.2	Et innblikk i Hunndalen som lokalsamfunn	17
4	Avsluttende kommentarer	18

1 Innledning

1.1 Bakgrunn og hensikt med innsiktsarbeidet

I 2022 gjennomfører Gjøvik kommune en bred behovsanalyse til et vedtatt forprosjekt for en ny ungdomsskole i Hunndalen. Behovsanalysen skal gi føringer i forprosjektet, og behovene skal omhandle stedsutvikling og tjeneste- og organisasjonsutvikling. Resultatet av en sammenslåing av Vardal og Kopperud ungdomsskole vil medføre en samlokalisering av alle ungdommene i to bydeler til én, med hver sine skole- og ungdomskulturer, i tillegg til ulike familie- og kulturbakgrunner.

Som en del av behovsanalysen er det nødvendig å oppnå innsikt om sosiale forhold i Hunndalen. Sosiale forhold forteller oss om hvordan mennesker har det i et samfunn, om de har mulighet til å påvirke sine egne liv og samfunnet de lever i, og om de får sine rettigheter oppfylt ([FN-sambandet 2021](#)). I et bærekraftig perspektiv kan dette sies å handle om lokalsamfunn som er «preget av tillit, trygghet, tilhørighet og tilgang til goder som arbeid, utdanning og gode nærmiljø» ([Folkehelseinstituttet 2020](#)). Denne rapporten handler om å få et lite innblikk i lokalsamfunnet i Hunndalen og i ungdomstiden til de som bor og ferdes i Hunndalen.

På grunn av en begrenset ressurs- og framdriftsplan lar det seg ikke gjøre å få til en analyse som går i dybden av oppvekstvilkår og lokalsamfunn på en helhetlig og systematisk måte. Av den grunn er det viktig å påpeke at funn i denne rapporten ikke er uttømmende. Innsiktsarbeidet legger her mest vekt på en kvalitativ intervjuundersøkelse med enkelte ungdoms- og lokalsamfunnsaktører tilknyttet Hunndalen, supplert med foreliggende dokumenter. Innsiktsarbeidet skal belyse noen aspekter ved lokalsamfunnet i Hunndalen, med fokus på lokalmiljøet, ungdomstid og faktorer som påvirker denne. Målet er at innsikten kan fortelle oss noe om spesielle problemområder, behov og muligheter som utvalgte aktører opplever i sitt arbeid tilknyttet ungdommen og lokalsamfunnet. I denne sammenheng har også aktørene fått mulighet til å komme med øvrige innspill til utviklingsprosjektene.

Til tross for at innsiktsarbeidet er begrenset, har vi blitt gitt en svært nyttig samling av informasjon som kan belyses videre. Funn fra innsiktsarbeidet tas med videre i behandlingen av behovsanalysen i sin helhet, og vil kanaliseres videre som del av forprosjektet, med eventuelt tilhørende prosjekter og planarbeid.

1.2 Kort historie om Hunndalen

Hunndalens fysiske og sosiale form og struktur er preget av flere hendelser gjennom tiden. Hunndalen ble etablert som et tettsted i tidligere Vardal kommune, som følge av framveksten av industrisamfunnet på 1800-tallet. Tremasse- og cellulosefabrikkene ble anlagt ved Hunnselva og skapte mange arbeidsplasser og bosetning omkring disse. Hunndalens historiske utvikling er utdypet i «Strategisk tiltaksplan for Hunndalen» (Gjøvik kommune 2019).

Siden etableringen av tettstedet, og til i dag, har Hunndalen gått gjennom flere fysiske og sosiale restruktureringer. Disse er gjerne knyttet til avindustrialisering, økonomiske og sosiale utfordringer, slik som tap av arbeidsplasser, misbruk av alkohol og narkotika, kriminelle hendelser, mm. Videre er de knyttet til framveksten av nye forretninger og servicelandskap, endringer i samferdselsinfrastruktur og et boligmarked preget av en stor andel utleieboliger og kommunale boliger. Lokalsamfunnet har blitt mer mangfoldig og flerkulturelt med en sammensatt etnisk befolkning. Innbyggerundersøkelsen utført våren 2022 viser eksempelvis til at deltakerne til sammen

representerer ca. 41 ulike etniske og nasjonale bakgrunner. Det er også grunn til å tro at innbyggernes sosioøkonomiske bakgrunn varierer i større grad enn i de andre bydelene, men dette må undersøkes nærmere ved en eventuell senere anledning.

Bydelen Hunndalen har i gjeldende kommuneplan et sentrum vist med sentrumsformål, med forretninger og servicetilbud. Bydelssenteret er omgitt av eldre bebyggelse og flere nye boligområder er bygd ut eller er under planlegging. Det er en rekke kommunale virksomheter og tjenestetilbud som er lokalisert i Hunndalen, blant annet barnehager, skoler og omsorgssenter. Vardal ungdomsskole ble bygget i samme år som storkommunen Gjøvik ble til i 1964, og den knytter seg til skolekretsene Grande, Blomhaug og Vindingstad. Med en ny ungdomsskole i Hunndalen vil denne i tillegg knytte seg til Kopperud skolekrets og blant annet fordoble antallet ungdommer som ferdes i Hunndalen.

2 Innhenting av informasjon om problemområder, behov og muligheter i Hunndalen

I perioden april-juni har det blitt gjennomført utvalgte aktiviteter for å samle inn informasjon om Hunndalen. Først ble det gjort en gjennomgang av foreliggende dokumenter. En innbyggerundersøkelse fra våren 2022 kan fortelle oss om hvilke “gode” og “dårlige” sider Hunndalen har, noe som blir kort oppsummert her. Ungdata-undersøkelsen for Gjøvik kommune fra 2021 er også nevnt i denne delen av rapporten, men fungerer hovedsakelig som et grunnlag til intervjuene vi har utført i perioden mai-juni.

Som nevnt er det intervjuundersøkelsen som er blitt mest vektlagt i denne rapporten. Undersøkelsen har som formål å se på hvilke problemområder, behov og muligheter som utpeker seg i Hunndalen. Begrepet “problemområde” er løst definert og dreier hovedsakelig om hvor en bør fokusere for å få til endring, nært knyttet til hvilke behov og muligheter som finnes.

2.1 Foreliggende dokumenter

2.1.1 Innbyggerundersøkelsen (2022)

I forbindelse med steds- og skoleutviklingsprosjektene er ble det utført en innbyggerundersøkelse våren 2022. Undersøkelsen tar for seg spørsmål om hvem innbyggerne er (alder, bosted, kjønn og etnisk bakgrunn) og hva de mener om Hunndalen og nærmiljøet.

Innbyggerundersøkelsen ble sendt ut som en spørreundersøkelse til alle med postnumre som dekker Hunndalen og tilknyttede områder. Til sammen bor det ca. 5000 innbyggere i disse områdene. Antall deltakere var 805 stykker. Dette tilsier at det fortsatt er svært mange i Hunndalen som ikke har svart på undersøkelsen. Av de som har deltatt, er det ganske jevnt fordelt mellom kjønn. 48 prosent av deltakerne er menn, mens 52 prosent er kvinner. Flertallet av deltakerne (90 prosent) definerer seg selv som nordmenn, mens de resterende 10 prosentene representerer et stort mangfold av andre etnisiteter og nasjonaliteter. Noen av de sistnevnte deltakerne skriver også at de har norsk statsborgerskap (dobbel statsborgerskap). Til sammen representerer deltakerne ca. 41 ulike etniske bakgrunner.

Når det gjelder bosted viser undersøkelsen til fem alternativer å velge mellom. Flertallet bor i Hunndalen (69 prosent) og i Bybrua (19 prosent). Deretter er de andre deltakerne fordelt mellom

Breiskallen (seks prosent), Skansen (fire prosent) og Vardal (tre prosent). Dette kan fortelle oss at de fleste som har svart og deltatt i innbyggerundersøkelsen om utvikling av Hunndalen, bor i Hunndalen og Bybrua.

Flesteparten av deltakerne er mellom 30 og 70 år (74 prosent). Deretter er det flere yngre mellom 15 og 20 år (19 prosent) enn eldre mellom 71 og over 81 år (8 prosent) som har svart. Av de tre aldersgruppene med størst svarprosent (over 15 prosent), finner vi følgende aldersgrupper fra størst til lavest: 51-60 år (22 prosent, 177 deltakere), 41-50 år (21 prosent, 170 deltakere) og 31-40 år (17 prosent, 133 deltakere). Deretter finner vi følgende for aldersgruppene: 61-70 år (14 prosent), 21-30 år (10 prosent), 15-20 år (ni prosent), 71-80 år (sju prosent) og over 81 år (ett prosent).

For å finne ut av hva innbyggerne mener er positive og negative sider ved Hunndalen, har vi i denne rapporten gått gjennom følgende spørsmål fra innbyggerundersøkelsen:

1. Hva er du stolt av i Hunndalen og nærmiljøet?
2. Hva er ditt favorittsted i Hunndalen og nærmiljøet?
3. Hva synes du eventuelt ikke er bra i Hunndalen og nærmiljøet?

I denne rapporten vil spørsmål 1 og 2 anses som å gi svar på hva som er «best» med Hunndalen, mens spørsmål 3 kan sies å gi svar på hva som er «verste».

Det “beste” med Hunndalen

Blant deltakerne er det flere aspekter ved stedet som gjør Hunndalen til et godt sted å bo. Flere av deltakerne skriver at de har en stolthet knyttet til det å bo der, fordi de har en tilknytning til stedet og at lokalmiljøet har flere gode tjenester og tilbud å tilby innbyggerne.

I spørsmålet om hva de er stolte av, kommer det frem aspekter knyttet til det fysiske miljøet, slik som at Hunndalen har et eget «minisentrum», med kort vei til både naturen med turmuligheter og det mer urbane Gjøvik sentrum. De er stolte av at «minisentrum» kan tilby kommersielle tilbud som dagligvarebutikker (Kiwi, Rema, Coop Extra med ferskvedisk), bilforretninger, frisører og velvære, energistasjon (Esso) og spisesteder (Capri, Jafs). I tillegg er de stolte over at lokalmiljøet har ikke-kommersielle goder, slik som parker/grøntområder og idrettsplass. Eksempler som trekkes frem er Evenrudparken med statuen, Elveparken med lekeplass, volleyballbane og promenade samt Folkeparken med scene. Videre er de stolte av å ha lokaler til frivilligheten i Folkets hus. Globus Kafé trekkes frem som et tilbud de er stolte av å ha og kunne tilby i Hunndalen.

Stoltheten blant deltakerne er ikke minst knyttet til forholdet mellom sosiale aspekter og det fysiske lokalmiljøet. Viktige nøkkelord her er fellesskap, mangfold, ildsjelene/frivilligheten og de ansatte i «minisentrum», bomiljøet og oppvekstvilkår. Tilknyttet bomiljøet trekkes frem boligområdene og solforhold. Deltakerne peker også på gode barnehagemuligheter, god kvalitet og et godt rykte på skolene samt at det finnes et omsorgssenter for eldre på Åslundmarka.

Det “verste” med Hunndalen

På den andre siden er det også flere som ikke er like stolte av Hunndalen, eller som har rukket å få den tilhørigheten til Hunndalen ennå, fordi de er nyinnflyttere. Spørreundersøkelsen har også spurt deltakerne om hva som eventuelt ikke er så bra i Hunndalen og nærmiljøet. De estetiske og

arkitektoniske kvalitetene ved de fysiske omgivelsene, eller mangelen på disse, i Hunndalen sentrum, kan sies å dominere svarene på dette spørsmålet.

Flere peker på at sentrum «ikke er pent», ser «shabby ut noen steder» og har flere «slitne bygg». Sentrum beskrives som «stusselig og trist». Sentrum kunne også hatt et mer mangfoldig kommersielt tilbud, og ønsket om et apotek er gjentakende. Flere av deltakerne er misfornøyde med trafikkforholdene langs miljøgata (Raufossvegen) og gateutformingen av denne. Her kjøres det mye tung trafikk, med mye gjennomgangstrafikk, i tillegg til medfølgende trafikkstøy. Odnesvegen er også preget av lignende problematikk. Sentrum mangler også gode møteplasser og grønne steder med lekeplass. Behovet for en sentrumsutvikling, eller fysiske tiltak i sentrum, kommer også tydelig frem i grunnlagsmaterialet til tiltaksplanen – og er dermed også en del av den strategiske tiltaksplanen for Hunndalen.

Noen av deltakerne påpeker også at Hunndalen har flere kommunale boliger, som kan være utfordrende i møtet med barnefamilier som bor tett på disse. En bekymring er at personer med rusavhengighet bor i flere av de kommunale boligene, og at disse kan skape et større problem når boligene samles på ett område. Videre er det flere som skriver at avfallshåndtering, gatelys og søppelkasser mangler. Noen påpeker også at nærmiljøet burde hatt en mer spredt tilnærming til plassering av lekeplasser, at det er mangel på tilrettelagte områder for småbarnslek og at også eldre barn og ungdom mangler gode møteplasser. Det kommer også frem at enkelte av deltakerne påpeker at skolemiljøet har utfordringer med mobbing, særlig på Blomhaug.

2.1.2 Ungdata (2021)

Ungdata er en kvantitativ undersøkelse basert på et elektronisk spørreskjema og er gjennomført på skoler over hele landet. Undersøkelsen gir en bred oversikt over hvordan ungdom i alle kommuner har det og hva de driver med i fritiden. I undersøkelsen får ungdommene spørsmål om temaer knyttet til familie, vennskap, skole, lokalmiljø, helse, mobbing, regelbrudd og deltakelse i fritidsaktiviteter. Resultatene kan benyttes til å gi en pekepinn på hvilke områder kommunen bør jobbe spesielt med videre, og utgjør ett av flere kunnskapsgrunnlag for å videreutvikle lokal oppvekstpolitikk og til bruk i det forebyggende folkehelsearbeidet. Det er Velferdsforskningsinstituttet NOVA ved OsloMet – storbyuniversitetet og sju regionale kompetansesentre innen rusfeltet (KoRus) som står bak Ungdata.

Vi kan ikke benytte Ungdata-resultatene til å se hvilke konkrete problemområder som peker seg ut i Hunndalen, fordi resultatene er aggregert på kommunenivå. Svarene i undersøkelsen kan dermed ikke knyttes til avgrensede områder innenfor kommunens grenser. Likevel gir resultatene en god pekepinn på hvordan det står til blant ungdommen i Gjøvik kommune og utgjør dermed et godt utgangspunkt for intervjuene og spørsmålene som stilles.

Ungdata-undersøkelsen er særlig kjent hos Politiet, SLT-koordinatoren, virksomhetslederen for Frivilligsentralen og kontaktpersonen for HAFU. I intervjuene gikk vi ikke systematisk gjennom hvert tema, men vi stilte spørsmål generelt om problemområder og utfordringer, og så nærmere inn på de ulike temaene som ble relevante å ta opp, slik som psykisk helse, rus og narkotika, etc.

2.2 Kvalitativ intervjuundersøkelse (2022)

I denne delen gjengir rapporten en oppsummering av funn fra intervjuene som ble gjennomført i perioden april-juni 2022. I utgangspunktet var det planlagt kun å ha én times tid lange samtaler med

politiet, HAFU og frivillighetssentralen. I de ulike samtalene ble vi tipset om å prate med SLT-koordinator og Flerkulturell kvinneforening, for å få ytterligere innspill om de sosiale forholdene i Hunndalen. En kunne også snakket med flere aktører, men utvalget ble begrenset på grunn av tid og ressurser. Alle samtalene vi har hatt har like fullt vært viktige, og de har vært med på å gi et innblikk i de sosiale forholdene og behovene i Hunndalen.

Aktørene som er kontaktet i denne forbindelse, er som følger:

1. Politikontakter. Politiet kjenner til styrker og problemområder i Hunndalen. Hva opplever de er de største problemområdene i Hunndalen? Hva opplever de som ressurser/styrker? Øvrige innspill.
2. Kontaktperson for ungdomsklubben HAFU. Ungdomsklubben tilbyr gratis aktiviteter og tilbud for unge i alderen 13-18 år. Hvilke utfordringer, behov og muligheter ser de for ungdommene i Hunndalen?
3. Virksomhetsleder for Frivilligsentralen i Gjøvik kommune. Frivilligsentralen har en sentral rolle i Hunndalen, lokalisert i Folkets Hus. Her er også ungdomsklubben HAFU. Hvilke behov og muligheter ser virksomhetslederen?
4. SLT-koordinator. SLT står for samordning av lokale kriminalitetsforebyggende arbeid, og kontakten er ansatt som barnevernskonsulent i ungdomsavdelingen, Ung i Gjøvik, i kommunen. SLT-kontakten ble foreslått av politikontakten, og kan supplere politiets informasjon om de største problemområdene i Hunndalen og hvilke ressurser/styrker som finnes.
5. Leder for Flerkulturell kvinneforening. Flerkulturell kvinneforening holder til i Folkets Hus, med tilknytning til Frivilligsentralen. Foreningen ble foreslått av HAFU-lederen, for å få innsikt i Hunndalen som et flerkulturelt sted og med fokus på jenter/kvinner.

2.2.1 Politiet

I begynnelsen av mai snakket vi med politikontakten i Gjøvik kommune, og en fra ordensseksjonen i politiet. Politikontakten er leddet mellom politiet, kommunen og samarbeidspartnere, og sitter med totalbildet i kommunen. Ordensseksjonen jobber blant annet med forebyggende arbeid, og oppsøker ungdommen der de er. De har uformelle og formelle samtaler med både ungdom og voksne, og jobber med alle fra 0-100 år.

Forebyggende arbeid er politiets viktigste oppgave med ungdommen. Dette gjør de gjennom oppsøkende virksomhet der ungdommen er. De besøker skoler og ungdomskubber, har kontakt med foreldre og får mange uformelle telefoner fra både foreldre og ungdommer. Ved å analysere arbeidet sitt er det ikke i Hunndalen det skjer. Det er ikke noe gjengmiljø som politiet har registrert. Utfordringer på skoler og i nærmiljøet er ofte veldig personavhengig, og kan derfor variere mye fra år til år. Politiet får bare registrert hva som skjer ved å bli kontaktet og involvert. Det kan derfor være mørketall knyttet til utfordringer ulike steder.

Politiet fremhever Vardal ungdomsskole som en veldig god skole. De har en lang og virkningsfull erfaring med holdningsskapende arbeid gjennom "Jeg vil trives"-prosjektet (Trygg oppvekst). Elever som har utfordringer ved andre skoler, bytter i noen tilfeller til Vardal. Hunndalen har et misvisende rykte som henger igjen fra gammelt av, tilknyttet økonomiske nedgangstider og sosiale utfordringer

knyttet til arbeidsledighet, rusmisbruk og kriminalitet. Utfordringene generelt i Hunndalen er hovedsakelig knyttet til mangelen på frivillige. Det er et stort behov for å få opp dugnadsånden.

Utfordringene ved Vardal ungdomsskole som politiet nevner, er utfordringer som alle skoler har. Dette gjelder hovedsakelig sosiale medier hvor mye kan foregå i det skjulte for voksne. På sosiale medier foregår det blant annet mobbing, deling av nakenbilder, osv. Det jobbes forebyggende med dette gjennom skolebesøk med både elever, og i foreldremøter. Dette begynner de med i 2. og 3. klasse, og er først og fremst for å forebygge ofre. De snakker blant annet om å forebygge overgrep, utsette alkoholdebuten osv. Ellers har de 10 minutter i hver klasse om å forebygge deling av nakenbilder. Dette gjentar de gjennom flere besøk opp igjennom skoleårene.

Det psykososiale er den store utfordringen i arbeidet med ungdom. Det psykososiale kan føre til kriminalitet, og det er derfor viktig å jobbe med som kriminalitetsforebyggende. En utfordring innen det psykososiale er for eksempel fokuset på klær, som er et mye større problem hos enkelte andre skoler enn hos Vardal ungdomsskole.

Politiet påpeker at de som sliter og har utfordringer må ut og gjøre noe. Det er viktig med et åpent tilbud av aktiviteter. Ungdommen har etter pandemien savnet et sted å møtes. Politiet opplever ungdomsklubben på Gjøvik som et sted alle føler de kan dra til. Og at tilbudene hos Ung i Gjøvik er bra, hvor de blant annet arrangerer mestringssturer.

Ved planlegging av den nye ungdomsskolen i Hunndalen har politiet påpekt følgende som viktig å ta med seg inn i arbeidet:

- Skoleplasser - har en viktig funksjon som nærmiljøanlegg. Det er viktig at de utformes og driftes på en god måte. Det er viktig med innsyn, utsyn, god belysning og tilstedeværelse av voksne. Alle områder vil være dårlige dersom voksne/foreldre slutter å være der.
- Flerbrukshall - et positivt innslag for både egenorganisert aktivitet og ensomhet. Enklere med lavterskeltilbud og er mer tilgjengelig for folk flest. De viser til hallen på Vind, som gir en stor glede av å kunne bruke den når man vil, men med trygge voksne rundt.
- Trafikk ved skolen. Politiet får inn mange klager på trafikken ved skoler, generelt. De er opptatt av at man får på plass gode droppsoner. Ellers er skolene er flinke til å ta tak i problemene slik de er i dag ved å blant annet ha trafikkvakter.
- Holdningsskapende arbeid - gjennom "*Jeg vil trives*"-prosjektet (*Trygg oppvekst*). Dette er viktig å ta med seg videre i den nye ungdomsskolen, og sammenslåing av de to skolekulturene.

2.2.2 HAFU

I slutten av april 2022 snakket vi med kontaktperson og leder for ungdomsklubben i Hunndalen, HAFU-klubben. HAFU-klubben er et ungdomstilbud for ungdommer i alderen 13 til 17 år. Ungdomsklubben holder til i Folkets hus, i Hunndalen, og er tilknyttet den private og ideelle organisasjonen Hunndalsforum. Kontaktpersonen er også med i styret til Hunndalsforum. Driften av klubben er basert på frivillighet og ekstern finansiering, slik som støttebidrag fra Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir). Det er foreløpig ingen i ungdomsklubben som er ansatt med lønn. Av de frivillige er det noen faste til enhver tid og andre ikke-faste, som deltar når de har mulighet. Tilbudet er åpent onsdager.

Ungdomstilbudet består av aktiviteter i Folkets hus og deltakelse på et verksted for mekanikere. Sistnevnte kalles for «HAFU-mekk» og er et tilbud for unge som er interessert i å «mekke» på biler og motorsykler. I Folkets hus blir ungdommene servert et varmt måltid etter skoletid. I de leide lokalene i Folkets hus har ungdommene tilgang til en storsal med sittemøblement og en kjøkkenkrok, med aktiviteter som kino-/filmvisning og annet sosialt. I kjelleren finnes det et eget musikkrom, film- og spillerom og utstyr til å spille inn podcast og videoer til Youtube. Utenfor Folkets hus er det opparbeidet en grillplass med benker, og ungdommene har tilgang til frisbee-spill. I Elveparken har HAFU-klubben satt opp fuglekasser, som ungdommene har laget. Dette er også en aktivitet der unge får muligheten til å tilegne seg praktisk kunnskap, samt lære om biologisk mangfold. Et mål ved enkelte av aktivitetene er å aktivisere ungdommene til å bli mer selvstendige, at “ungdommen skal få gjøre ting selv”.

Kontaktpersonen for HAFU-klubben forteller at det var en deltakelse på maks 100 personer, med et snitt på 20-30 stk., før pandemien. Det er gjerne noen faste ansikter, og flest jenter. Noen få med innvandrerbakgrunn. Kontaktpersonen forteller også om ungdommer med varierende ressurser hjemmefra. Han merker godt den sosiale ulikheten, forteller han. Deltakelsen er gjerne også preget av at det er andre aktiviteter eller steder som er mer populære. Eksempelvis forteller han at ungdommen gjerne spiser måltidet de får servert, for så å dra videre på fotballtrening. I denne sammenheng forteller han at det ikke er alle som kommer hjem til et godt mattilbud og foreldre som kan gi dem det. Et annet eksempel er at flere gjerne går før klubbkvelden er over, for da er gjerne CC stedet for å henge. Likevel er det ikke alle som har råd til å henge på CC, forteller han.

I møtet med ungdommene på HAFU er det flere utfordringer kontaktpersonen er klar over. Kontaktpersonen sier at det er «ikke alle i Vardal-kretsen som har det bra. Hvordan nå disse?». Han forteller særlig om følgende:

1. Ensomhet: Dette er ungdommene det er vanskeligst å «få tak i», for det er vanskelig å stille opp på klubben alene. De frivillige prøver å håndtere dette med erfaringsbaserte tilnærminger. Ingen av de frivillige har kompetanse, ikke på ungdommers kritiske og vanskelige situasjoner.
2. Atferdsmessige utfordringer blant enkelte: Det har vært tilfeller der noen ungdommer med innvandrerbakgrunn har vært bråkete og «på grensen til å utøve kriminelle handlinger», slik som å kaste egg på vindu. Atferden er vanskelig å regulere, der de frivillige prøver ikke å være for snille, men heller ikke for strenge.
3. Begrenset deltakelse på grunn av foreldrenes sosiale og økonomiske bakgrunn: Dette handler om at enkelte ungdommer ikke har råd til sommerferie, ikke alle har et varmt måltid å komme hjem til og at ikke alle har råd til å delta i «hengeaktiviteten» på CC, ifølge kontaktpersonen.
4. Integrering av jenter med flerkulturell bakgrunn. Kontaktpersonen mener integrering av jenter, og kvinner generelt, fra andre kulturer og miljøer, er en utfordring. Jenter fra innvandrer miljøer blir opplært til ikke å være mye med guttene. Kontaktpersonen er derfor opptatt av å snakke med jentene og deres mødre. Få til en integrering i klubbmiljøet.

Klubben står også overfor store utfordringer. Disse er knyttet til klubbens rekruttering, frivilligheten, driften og øvrige ressurser:

1. Lav oppslutning blant deltakere og frivillige, som gjør at det er behov for rekruttering og ytterligere markedsføring. COVID-19 har forsterket tidligere utfordringer og muligens skapt nye. Flere av de frivillige i dag er slitne, og de sliter med å få tak i flere frivillige. Det pekes samtidig på et behov for frivillige fra forskjellige kulturer, men at disse helst ikke bør være foreldrene til ungdommene. Klubben har et ønske om midler til en betalt stilling, gjerne 50 %. I tillegg ytrer kontaktpersonen et behov for et bedre støtteapparat (faglig personell), både til ungdommene og de frivillige. Rekruttering og markedsføring er også noe av det som COVID-19 påvirket negativt, og som det jobbes med å få gjennomført i større grad framover.
2. Midler til drift og opprettholdelse av ungdomstilbudet. HAFU er avhengig av midler fra Bufdir, for å sikre driften av klubben slik den er i dag, tre år fram i tid. Klubben fungerer i dag som en privat og ideell driftet organisasjon, under Hunndalsforum. Det er en god dialog med virksomhetsleder for Frivilligsentralen, og det er blant annet blitt gjort en avtale på at Frivilligsentralen leier ut lokalene uten betaling dette året.
3. Begrensninger på tilbudet, i form av strenge regler og logistikk. Dette hindrer frivillige fra å ta dem med ut på friluftsturer.
4. Lokalene «splitter» HAFU-klubben og HAFU-mekk. Organiseringen og lokaliseringen av de to hovedtilbudene er ikke optimale. Det blir en «todelt klubb», der HAFU-mekk er adskilt fra klubben, både fysisk og sosialt.

Fra samtalen med kontaktpersonen for HAFU, kommer det særlig frem fire muligheter med behov:

1. Et gratis (og semi-organisert) tilbud til ungdommer som ikke deltar i organisert aktivitet, som idrett, korps, turn, etc. (Behov og ønske om å styrke rekrutteringen av både medlemmer og frivillige, med lokale i den nye ungdomsskolen).
2. Rom for samarbeid med andre ungdomsaktører (Ung i Gjøvik, Frivilligsentralene). Samarbeid på tvers av klubbmiljøer: ligger et potensial her. Ikke hatt midler til det ennå, men på sikt. Mener at kommunens ansvar å bruke ressurser på ungdomsarbeid. Per nå ikke under kommunen, men Hunndalsforum. Stilt spørsmål om samarbeid med Ung i Gjøvik, men foreløpig ikke med/i kontakt der.
3. Aktivitetene som tilbudet består av, men styrke tilbudet og få til flere aktiviteter. Dette krever mer ressurser, både frivillige og midler til drift. Ungdomsklubben har et eget PC-rom, filmrom, musikkrom (mikrofon, gitar og trommer), biljardbord, etc. Samtidig ønsker kontaktpersonen at det legges mer til rette for aktivitet som ikke er foran en skjerm. Han viser blant annet til fuglekasseprosjektet og snekkerarbeidet, gjøre dem mer interessert i natur og ta dem med på telttur.
4. Utviklingen av ny ungdomsskole kan gi et bedre tilbud til ungdomsklubben. Kontaktpersonen for HAFU-klubben forteller at de er interessert i lokaler hvor både HAFU-klubben og HAFU-

mekk er samlet. De ønsker seg plass og rom for klubbaktivitet for ungdom i den nye ungdomsskolen. HAFU-mekk ligger i dag 5-600 meter unna, og det er få lokaler ellers. De ønsker seg også muligheten til å bruke gymsal.

NB! På tidspunktet for ferdigstilling av rapporten var det nylig blitt bestemt at HAFU-klubben, slik den var før sommerferien, ikke lenger skal opprettholdes. Vi velger likevel å ha med disse funnene, fordi de fortsatt belyser viktige aspekter knyttet til ungdomstilbud og behovet for ressurser til ungdommene lokalt i Hunndalen.

2.2.3 Frivillighetssentralen

I mai 2022 snakket vi med virksomhetslederen for frivilligsentralene i Gjøvik. Frivilligsentralene er finansiert av Kulturdepartementet og av kommunale midler. I Gjøvik kommune har vi fem frivilligsentraler. Disse er plassert som avdelingslokasjoner i henholdsvis Gjøvik sentrum, Hunndalen, Biri, Snertingdal og Øverby. I framtiden er tanken å få på plass en avdeling i Sørbyen.

Formålet til frivilligsentralen er todelt. På den ene siden skal frivilligsentralen i det utpekte området være en lokal støttespiller for andre frivillige organisasjoner. Eksempelvis kan det dreie seg om hjelp til å finne lokaler og hjelp til administrative oppgaver. Målet er å støtte organisasjonene slik at de kan starte og drive egne aktiviteter. På den andre siden skal frivilligsentralen veilede enkeltpersoner som ønsker å være frivillige og henvise dem til den organisasjonen tilpasset hvilke aktiviteter enkeltpersonene ønsker å delta som frivillig i. Da kan det enten være i frivilligsentralen eller andre organisasjoner.

Frivilligsentralene opererer med et "vugge til grav"-perspektiv. Det vil si at, selv om de er gode på seniorer og eldre, skal de også rette seg mot ungdom og gruppa midt imellom. Sistnevnte er noe frivilligsentralene jobber med per dags dato. Samlet sett skal frivilligsentralene legge til rette for frivillighetsaktører for:

- Barn (0-12 år)
- Ungdom (13-29 år)
- Voksne/mellomgruppa (29-64 år)
- Eldre/senior (65 år og oppover)

Virksomhetslederen for frivilligsentralene er i dette innsiktsarbeidet intervjuet for å få en bedre innsikt i hvordan de jobber målrettet med ungdom tilknyttet Vardal ungdomsskole. I dette henseendet uttrykker virksomhetslederen at det særlig er en bekymring for ungdomstilbudet i Hunndalen. Dette handler om HAFU-klubben og driften av denne, og han understreker at hovedutfordringen er opprettholdelsen av HAFU. Frivilligsentralen leier ut lokaler til klubben, og ut dette året gjøres dette uten betaling, i påvente av svar på Bufdir-søknaden. Tilknyttet dette nevner han også at det foregår, eller har foregått, en diskusjon om lokasjon av tilbud mellom Ung i Gjøvik og Frivilligsentralen.

Ved siden av utfordringer tilknyttet ressursfordelingen til ungdomstilbudet i kommunen, viser han også til utfordringer i tilbud som tilbys. I Hunndalen og på HAFU-klubben er det per i dag ikke et eget jentetilbud, til tross for at mange av medlemmene er jenter. De jobber derimot med et nytt tilbud: "Girls only". Han forteller at det er litt spesielt i Hunndalen, med flerkulturelle bakgrunner. Ungdommene lever i en klemme mellom to kulturer, og kan ofte være utsatt for sosial kontroll

hjemme. I jentetilbudet er hensikten at en kan snakke om ting en ikke kan snakke om hjemme, lage mat sammen med voksne og skravle. Tanken er også at jentetilbudet også kan arrangeres med egne temaer, slik som besøk fra Helsesista, smykkekurs, etc.

Han kan også fortelle at de jobber med å gjenoppta et leksehjelptilbud for barn og unge i skolealder, i Hunndalen. Pandemien har satt sitt preg også her. Før var det mange som deltok, men nå varierer det veldig hvem som deltar. Han påpeker at dette er kjempeviktig å få på plass.

Virksomhetslederen peker på behovet for et ungdomstilbud til de som ikke finner en plass blant organisert aktivitet, og at en må utvide tilbudene som er i Hunndalen, i hvert fall etter skoletid. Han uttrykker et behov for en samlokalisering av ungdomstilbud for ungdom i Sørbyen og Hunndalen når den nye ungdomsskolen er bygget ferdig, og at den nye ungdomsskolen anses som en relevant lokasjon, i stedet for å leie andre lokasjoner. Per nå arbeider Frivilligsentralen med et samarbeid med Røde kors, om et ungdomstilbud enten i Sørbyen eller i Hunndalen. Ungdomstilbudet må være preget av at ungdommene har eierskap til aktivitetene. Han sier at det er viktig å spørre ungdommene selv, om hvordan de vil ha det.

Overordnet er det behov for koordinering og kjennskap til aktører, inkludert samarbeid om kunnskapsfeltet. Generelt tyder det på at det er lite kjennskap til hva andre aktører gjør og hvordan de jobber, noe som kan skape en form for konkurranse, heller enn samarbeid. Implisitt viser han her til en utfordring i måten frivilligheten er organisert på, i kommunen, og at det kan være en idé å samle alle under én paraply, som Frivilligsentralen.

2.2.4 SLT – Samordning av lokale kriminalitetsforebyggende arbeid

I juni 2022 intervjuet vi kontakten for samordning for lokale kriminalitetsforebyggende arbeid, heretter kalt SLT-kontakten.

SLT-kontakten jobber med forebyggende arbeid knyttet til rus og kriminalitet hos blant annet barn og unge, og fungerer som en brobygger mellom kommunen og politiet. Kontakten er i dialog med skoler, politi, NAV, barnevernet og andre som kan fange opp problemer og utfordringer knyttet til rus og kriminalitet i samfunnet. SLT-kontakten ble intervjuet for å få et innblikk i dagens rus- og kriminalitetsproblematikk i Hunndalen, samt hva som er viktig å ta med seg i utviklingen av ny ungdomsskole, sett med SLT-kontaktens øyne.

Hunndalen er ikke lenger et beryktet område med rus og kriminalitet. Mange av rusmisbrukerne fra tiden hvor Hunndalen hadde et dårlig rykte har enten gått bort eller har begrenset mobilitet. Det er ingen typiske hengesteder i Hunndalen som har blitt fanget opp. Rusmisbrukere drar heller ned til sentrum. De tyngste og eldste rusmisbrukerne holder til på Blå Kors. De yngste får ikke komme inn dit, og blir rapportert til forebyggende politi eller barnevernet.

Det er flere rusmisbrukere som bor i Hunndalen i kommunale boliger, og det har oppstått en opphopning i disse boligene. SLT-kontakten sier man må være oppmerksom på det. Dette kan ha en negativ effekt med tanke på nærheten til barn og unge, og kan bidra til enklere tilgang til rus og rekruttering blant unge.

Mange leier ut i Hunndalen, og det er billigere enn i sentrum og Nordbyen. Det er enkelt å få seg en plass å bo der. Dette kan føre til større gjennomtrekk blant beboere, som videre kan bidra til et

område som får utfordringer knyttet til gruppa som bor der (tidligere rusmisbrukere, innvandrere, etc.).

Det er gjort endringer i loven som gjør at politiet ikke lenger kan gå inn i forhold hvor det er mistanker om rusmisbruk hos ungdom. Dette gjør det vanskeligere å fange opp ungdom som har begynt å ruse seg, og å jobbe forebyggende mot dette. Unge gutter som er godt i gang, kan tiltrekke seg andre ungdommer og jenter. Dette er det viktig å være oppmerksom på.

En sammenslåing av to skoler og to skolekulturer er utfordrende, og det er viktig å jobbe med dette for å få en god overgang. SLT-kontakten har kommet med konkrete punkter som er viktig å ta med seg i dette arbeidet:

- Inkludere foreldrene for å ivareta godt skolemiljø gjennom foreldremøter. Foreldrene er med på å skape det gode miljøet.
- Ivareta det som er bra på skolene i dag og forene dette.
- Bygge videre på det gode arbeidet som er gjort i Hunndalen med *Trygg oppvekst*.
- Skape tilhørighet og identitet – stolthet av å bo i Hunndalen eller å gå på ungdomsskolen i Hunndalen. Globus kafé er et godt eksempel på dette.
- Utnytte mangfoldet.

I den nye ungdomsskolen er det viktig å:

- Forebygge utenforskap - "innenforskap - alle skal med" er et viktig forebyggende tiltak for rusproblematikken. Noen viktige tiltak for å forebygge utenforskap er å:
 - Legge til rette for et attraktivt og mangfoldig tilbud med aktiviteter – noe for alle. SLT-kontakten opplever at HAFU-klubben er et positivt tiltak, men at HAFU har utfordringer (les mer om HAFU og utfordringer [her](#)).
 - Integrasjon av barn og unge med innvandrerbakgrunn, særlig jenter.
- Utforme uteområdene på skolen med ulike soner og grøntområder som er godt belyste. Ikke ha noen bortgjemte krokar - dette kan invitere og friste til rus.
- Behov for flere miljøterapeuter i skolen. I dag er det en miljøterapeut som er ansatt på Vardal. Dette er for lite ifølge SLT-kontakten. Det er lange ventetid for å få time, og i tillegg har Ung i Gjøvik hatt en ekstra person som har hatt samtaler med elever på Vardal. Temaer som blir tatt opp er spiseproblematikk, selvskading, konflikter, hvordan det har vært etter korona osv. Det er viktig å få rask hjelp når man trenger det.
 - Pandemien har hatt flere negative konsekvenser for barn og unge. De som hadde det vanskelig fra før har fått det enda verre. Det har vært et stort fravær i etterkant av pandemien på grunn av lav terskel for å bli hjemme. Hoster man litt blir man hjemme. Her er informasjon og foreldremøter viktig for å få tilbake hverdagsstrukturen, og komme tilbake i rytmen.
- Skolen og foreldre er de viktigste forebyggende områdene vi har for rus og kriminalitet. Man kan holde foreldremøter hvor man kan snakke om for eksempel å utsette alkoholdebuten. Der kan man få en felles holdning om grensesetting, om blant annet når det er greit med alkohol på fester.

2.2.5 Flerkulturell kvinneforening

I begynnelsen av juni 2022 intervjuet vi også lederen av Flerkulturell kvinneforening. Hensikten med dette uformelle intervjuet var å få innsikt i Hunndalen som et flerkulturelt samfunn, sett fra foreningens perspektiv.

Flerkulturell kvinneforening er en frivillig organisasjon, som leier lokaler av Frivilligsentralen i Folkets hus. Foreningen startet opp i 2015 og har i dag jevnt over 50 faste medlemmer, i aldersspennet 16 til 70 år. På grunn av antall medlemmer, benytter de oftest storsalen i Folkets hus. De samarbeider med Globus Kafé og Frivilligsentralen. Hovedformålet til foreningen er inkludering og tilhørighet til andre og stedet de bor.

Foreningen består av en sammensatt gruppe, som er organisert og delt inn i mindre grupper basert på hvilken språklig tilknytning kvinnene har. For eksempel kommer medlemmene fra Somalia, Syria, Sudan, Eritrea, Etiopia og flere arabiske land. Hver medlemsgruppe har en gruppeleder som kommuniserer på vegne av gruppen. Lederen for hele foreningen formidler at det er et stort ønske og behov i foreningen for å rekruttere flere etnisk norske kvinner. Per nå er det lav deltakelse blant denne gruppen. Lederen påpeker også at det er viktig å se på kvinnene som individer, og ikke som én gruppe.

Foreningen skal være en sosial arena basert på lavterskel-aktiviteter og være et trygt rom der medlemmene kan motta informasjon, dele sine bekymringer og stille spørsmål. I tillegg er det viktig for lederen at foreningen også er tilgjengelig digitalt. De prøver å være tilstede for medlemmene på sosiale medier, slik som på Facebook, WhatsApp og Viber, for eksempel. Arrangementene kan være rent sosiale, slik som å feire Eid sammen, ha lotteri, leke med barna, mm. De drar også på ekskursjoner, for å bli bedre kjent med kjente steder i Norge. Arrangementene tar også form som mer informative og formelle. De snakker om frivillighet, som er et nytt fenomen for de fleste, og de opplyser om og oppmuntrer til fritidsaktiviteter.

Nedenfor oppgis utfordringer og behov fra samtalen med lederen:

1. Utfordringer knyttet til deltakelse i foreningen og videreformidling av informasjon. Generelt dreier utfordringen seg om å ufarliggjøre tematikken, øke deltakelsen under informative møter, samt skape engasjement blant kvinnene. Generelt er det viktig å være forsiktig med ordbruken. Lederen forteller at medlemmene er sårbare mennesker, og det er viktig å passe på ikke å være styrende. Her gjelder flere utfordringer:
 - Krever mye å gjøre kvinnene kjent med hva frivillighet handler om. Nesten alle har ikke denne kulturen. Foreningen har som mål å skape gode holdninger. Engasjementet varierer – noen er lettere å engasjere enn andre. Viktig med muntlig kommunikasjon.
 - Lav deltakelse. Foreningen har arrangert flere årsmøter og møter med informasjon om kommunale tjenester og tilbud (helse, barnevern, etc.), men det er få som deltar på disse møtene. Deltakelsen er derimot stor i «kosemøter», som er preget av uformelle og rent sosiale aktiviteter.
2. Behov for å starte opp eget jentetilbud, for å aktivisere og inkludere jentene. De fleste av jentene/døtrene er ute på noen fritidsaktiviteter. Fotball er veldig populært. I

denne sammenheng er fotballguider viktige nøkkelpersoner. Guttene spiller på Vind, og har kontakt med disse her. Jentene spiller på Vardal. Av jenter som ikke er med på noe, er ofte i en «inkluderingsfase»/ «nyinnflytterfase», der mødre/foreningen prøver å «dytte» dem ut til å prøve ting. Her er kontaktpersoner fra NAV viktige nøkkelpersoner. Hvor enkelt det er å inkludere jentene, avhenger også av hvor du kommer fra, både om det er by eller bygd, men også hvilket land.

3. utfordringer knyttet til kulturforskjeller og –møter.

Flere av kulturene bærer preg av større kjønnsforskjeller. Dette gir blant annet utslag i forskjellen mellom hva som er tillat atferd hos gutter og jenter. For eksempel får guttene lov til å prøve mer ting enn jenter.

- En gjentakende utfordring er at mødre av og til er veldig usikre på hvordan de skal tre inn i tilfeller der guttene har fått mye handlingsrom/frihet, men som kan bety at de kanskje ikke har handlet i tråd med norske samfunnsnormer og regler.
- På grunn av at sønnene møter forskjellige forventninger til atferd, forteller lederen at dette også kan føre til at gutter kanskje sliter mer med identitet enn jenter. Dette gjelder for gutter særlig i 13-14 årsalderen, og presiserer at det flerkulturelle aspektet er viktig i dette henseendet.
- En tredje utfordring handler om skepsis til norske institusjoner, som for eksempel barnevernet, og at de ofte frykter institusjonene. Dette understreker behovet for mye informasjon. Det er viktig å skape tillit, gi og motta informasjon og få betryggelse. Måten dette gjøres på, er derimot krevende, på grunn av kulturelle forskjeller. Igjen handler dette om utfarliggjøring, ha lavterskel, i møte med tematikken.

4. Behov for markedsføring av foreningen og bevisstgjøring om at den finnes.

5. Morsmålsopplæring er også én aktivitet foreningen gjennomfører. Her er utfordringen at det er vanskelig å rekruttere andre til å lære opp barna. Språkopplæring kan bidra til å styrke selvtilliten og identitet, påpeker lederen. Det er behov for å løfte frem dette, synliggjøre og få støtte fra andre aktører i samfunnet. Vanligvis har muslimske sentre/moskeer vært lokalet der de har mottatt morsmålsopplæring. Det er også ønske om å se på skoleutviklingen som mulighet for lokaler til både språkopplæringen og aktiviteter basert på kunnskaps- og delingsøkter.

6. Behov for å lære medlemmene at det ikke er skummelt å gå turer i skogen.

Lederen av kvinneforeningen forteller om at medlemmene har en stor tilhørighet til Hunndalen. Flere av de som skal flytte, velger å flytte til et nytt sted i Hunndalen. De vil gjerne fortsette å bo der, og at barna skal gå på Vardal. Lederen sier at dette er et godt tegn.

Kvinneforeningen har for øvrig også disse konkrete innspillene:

- Bedre kollektiv transporttilbud, spesielt på søndager, med tidligere avganger. Få tilbake busstilgangen til Åslundmarka (omsorgssenteret), som det var før.
- Apotek og bibliotek.

- Lekeplasser (mer spredt, ikke bare i sentrumsområdet).
- Turstier og merking av disse. Personer med minoritetsbakgrunn er ikke vant med å gå skogsturer, og føler seg ofte utrygge. Med merkede turstier kan det være enklere å komme seg ut.
- Ønsker at kommunen skal bli bedre på å gi informasjon og nå flere, på flere språk.

3 Oppsummering

3.1.1 Oppsummering fra intervjuene

Ut ifra intervjuene kommer det tydelig fram at det er mye bra i Hunndalen, og mye som fungerer godt. Følgende er hovedfunn oppsummert punktvis:

- Jobbe videre med det som er bra i dag - *Jeg vil trives* - Trygg oppvekst.
- Alle må bli inkludert – skape innenforskap – noe å gjøre for alle. Skape tilhørighet og identitet.
- Tilstedeværelse av trygge voksne - både på skoleplassen og i flerbrukshallen.
- Inkludere foreldrene – forelderen er med på å skape det gode miljøet.
- Et åpent og bredt tilbud i flerbrukshallen.
- Utforming av uteområdene på skoleplassen – ingen gjemte plasser.
- Utnytte mangfoldet.
- Flere miljøterapeuter - få hjelp når man trenger det.
- Trygg droppsone ved skolene.
- Det er flere rusmisbrukere som bor i kommunale boliger i Hunndalen, og det har oppstått en opphopning – dette må kommunen være oppmerksom på.
- Ressursforvaltning: behov for en tilpasset desentralisert fordeling av midler til ungdomstilbud, inkludert tiltak for sikre flere deltakende ungdommer, frivillige samt et godt støtteapparat og fagpersonell. Behov for lokalt tilpassede tilbud til ungdommen i Hunndalen.
- Behov for et bedre samarbeid mellom ungdomsaktører, for å skape et enda bedre ungdomstilbud.
- Behov for å være bevisst hvilke typer ungdomstilbud som gis og for hvem. Kulturelle og sosiale barrierer kan forhindre deltakelse. Behov for egen satsing på jenter. Behov for satsing på egenorganisert og "lavterskel" aktivitet.
- Hunndalens omdømme fra fortiden har ikke lenger noe hold i faktiske forhold. Det er behov for å jobbe mer systematisk for å endre holdningene og synet utenforstående kan ha til Hunndalen.
- Skolekulturen på Vardal ungdomsskole trekkes frem som et gode i lokalsamfunnet, på grunn av arbeidet med å skape et inkluderende miljø blant ungdommen.
- Frivilligheten har lenge stått sterkt i lokalsamfunnet. Det er behov for å styrke denne ytterligere for å opprettholde gode tiltak, slik som ungdomstilbud og Flerkulturell kvinneforening.
- Behov for å styrke integreringen av kvinner med flerkulturell og minoritetspråklig bakgrunn. Flerkulturell kvinneforening og Globus kafé er viktige tiltak i så måte. Det kan være fordelaktig å løfte frem integreringsarbeidet i Hunndalen og forsterke satsingen.

3.1.2 Et innblikk i Hunndalen som lokalsamfunn

Rapporten har gitt kommunen et godt, men begrenset, innblikk i Hunndalen som lokalsamfunn og forhold tilknyttet ungdom. Det er vanskelig å benytte disse funnene som indikatorer på hvor lokalsamfunnet ligger an i oppnåelsen av Folkehelseinstituttets fire mål for sosialt bærekraftige lokalsamfunn. Likevel kan en si noe om hvordan lokalsamfunnet er preget av tillit, trygghet, tilhørighet og tilgang til goder som gode nærmiljø. Nedenfor er noen utdrag tilknyttet de fire målene:

Tillit

- Flerkulturelle kvinneforening forteller om en skepsis til samfunnsinstitusjoner, slik som barnevernet. Mange av innvandrerkvinnene møter det norske samfunnet med frykt heller enn nysgjerrighet.
- Utvikling av Hunndalen og særlig sentrum: I både grunnlagsmaterialet til Tiltaksplanen for Hunndalen og i innbyggerundersøkelsen er det gjentakende funn om misnøye omkring hvordan de fysiske omgivelsene i Hunndalen ser ut. Manglende tiltak kan være en risiko for økende mistillit til kommunen, men ikke nødvendigvis. Her er det viktig å påpeke rolleavklaringer og hvem som er sentrale aktører for å få til utvikling. Kommunen kan ikke utvikle sentrum ene og alene, for eksempel. Private aktører og investorer må til. Hunndalsforum er også en viktig ideell aktør.
- I innbyggerundersøkelsen er det også nevnt at kommunen ikke strekker helt til med vedlikeholdsarbeid, for eksempel med veger, avfallshåndtering og manglende gatelys, og at det er opplevd som vanskelig å få kontakt med kommunen. Det er vanskelig å si mye om dette ut fra denne undersøkelsen, men det kan være en fordel å undersøke nærmere for å underbygge innbyggernes tillit til kommunen. Det kan også være fordelaktig å tydeliggjøre rollen til kommunen og hvem som har ansvar for hva.

Trygghet

- Hunndalen kan sies å være preget av stedsmyter knyttet til dårlige bo- og leveforhold, med en historie relatert til mye kriminalitet og rus. Sentrale aktører i den forbindelse avkrefter denne myten, og påpeker derimot at disse forholdene tilhører fortiden. Dette er videre underbygget av innbyggerundersøkelsen, der flere av deltakerne påpeker at det er trygt og godt å bo i Hunndalen.
- Atferdsmessige utfordringer blant enkelte ungdommer kan påvirke hvordan publikum ellers oppfatter det å ferdes i Hunndalen.

Tilhørighet

- Flerkulturell kvinneforening forteller om medlemmer som har fått en tilhørighet til Hunndalen. Foreningen fungerer som en plattform som nettopp har dette blant sine formål.
- Det fremgår også av innbyggerundersøkelsen at mange av innbyggerne er stolte av å bo i Hunndalen, og fellesskap, samhold og gode skolemiljøer og oppvekstvilkår trekkes frem. På den andre siden er det også innbyggere som ikke er stolte av å bo der, og knytter dette gjerne opp mot de fysiske omgivelsene, blant annet.

Tilgang til goder

- Gjentakende funn om utviklingen av Hunndalen sentrum, der ikke-kommersielle tilbud (offentlige goder) er en mangelvare, kan være en indikator på at dette er et viktig arbeidsområde for å få til lokal sosial bærekraft. Samtidig fremheves flere eksisterende offentlige goder som parker og aktivitetsområder utenfor, eller i tilknytning til, sentrum. Disse kan med fordel styrkes og ivaretas.
- Skoleutviklingen og utviklingen av møteplasser med gjennomtenkt utforming og medvirkning kan i så måte være gode fysiske tiltak for å forbedre den sosiale bærekraften i Hunndalen. Dette kan påvirke og forbedre oppvekstvilkårene og bokvaliteten enda mer.

4 Avsluttende kommentarer

Rapporten er som nevnt ikke basert på en helhetlig og systematisk stedsanalyse. Rapportens innhold er likevel et godt supplement i den mye større behovsanalysen som gjennomføres for skoleprosjektet. Gjøvik kommune er svært takknemlig overfor våre informanter fra de utvalgte aktørene i intervjuundersøkelsen og innbyggerne som svarte på innbyggerundersøkelsen.

Hverdagsreisen er også et godt supplement, for å belyse hvordan ungdommer praktiserer sine liv i ungdomstiden i Hunndalen. Som pilotprosjekt ble *Hverdagsreisen* gjennomført høsten 2021, ved hjelp av et eksternt konsulentfirma, der tematikken rettet seg mot ungdommer på Vardal ungdomsskole. I korte trekk handler dette prosjektet om å bruke designmetodikk til å analysere bruken av nærmiljøet innenfor rammene av arkitektur og folkehelse. Gjøvik kommune var en av tre pilotkommuner. [Trykk her](#) for å lese håndboken fra *Hverdagsreisen* og [her](#) for å lese om innsiktene fra Hunndalen.